

โรคใบจุดสีน้ำตาล

ชื่อวิทยาศาสตร์ : เชื้อรา *Bipolaris oryzae*

(*Helminthosporium oryzae* Breda de Haan.)

พืชที่เกิดผลกระทบ : นาข้าว

ลักษณะการทำลาย

เกิดจากสปอร์ของเชื้อราปลิวไปตามลม และติดไปกับเมล็ด พบมากในนาข้าวและนาชลประทานพบลักษณะแผลที่ใบข้าว พบมากในระยะแตกกอมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาล รูปกลมหรือรูปไข่ ขอบนอกสุดของแผลมีสีเหลือง บางครั้งพบแผลไม่เป็นวงกลมหรือรูปไข่ แต่จะเป็นรอยเปื้อนคล้ายสนิมกระจายทั่วไปบนใบข้าว แผลยังสามารถเกิดบนเมล็ดข้าวเปลือก (โรคเมล็ดต่าง) บางแผลมีขนาดเล็ก บางแผลอาจใหญ่คลุมเมล็ดข้าวเปลือก ทำให้เมล็ดข้าวเปลือกสกปรก เลื่อมคุณภาพ เมื่อนำไปสีข้าวสารจะหักง่าย

เกษตรกรสามารถป้องกันและควบคุมโรคใบจุดสีน้ำตาล ดังนี้

- ➔ พบโรคใบจุดสีน้ำตาลรุนแรงทั่วไป 10 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบ ในระยะข้าวแตกกอหรือในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวง เมื่อพบอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบธงในสภาพฝนตกต่อเนื่องอาจทำให้เกิดโรคเมล็ดต่าง ควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น อีดีเฟนฟอส คาร์เบนดาซิม แมนโคเซบ หรือ คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ
- ➔ กำจัดวัชพืชในนา ดูแลแปลงให้สะอาด และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม
- ➔ ใส่ปุ๋ย โปแตสเซียมคลอไรด์ (0-0-60) อัตรา 5 - 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วยลดความรุนแรงของโรค
- ➔ คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ หรือ คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ อัตรา 3 กรัมต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม

โรคแอนแทรคโนสมะม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Colletotrichum gloesporioides* Penz.

พืชที่เกิดผลกระทบ : มะม่วง

ลักษณะการทำลาย

พบที่ใบอ่อนจะเกิดแผลสีน้ำตาล ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม ขนาดแผลไม่แน่นอน เมื่อแผลขยายติดกันจะเกิดอาการไหม้ปิดบริเวณต้นอ่อน กิ่งอ่อน ก้าน ช่อดอกจะพบจุดแผลหรือขีดขนาดเล็กสีน้ำตาลแดงประปราย ขยายออกตามความยาวผลบนต้นหรือกิ่งที่อ่อนมากๆ จะลุกลามทำให้กิ่งแห้งเน่าดำทั้งต้นบนก้านช่อดอกจุดแผลมักขยายเชื่อมติดกันเกิดอาการก้านช่อดอกสีบดองและผลอ่อนที่ถูกทำลายจะเป็นสีดำและหลุดร่วง ผลแก่และผลสุกหลังเก็บเกี่ยวจะเกิดจุดแผลสีน้ำตาลถึงดำ แผลยุบตัวลึกลงไปเนื้อผลขนาดแผลไม่แน่นอนลุกลามอย่างรวดเร็วบริเวณกลางผลอาจพบเมื่อใกล้ลิ้น

เกษตรกรสามารถป้องกันและควบคุมโรคแอนแทรคโนสมะม่วง ดังนี้

➔ กำจัดวัชพืชมภายในสวนให้สะอาด

➔ ตัดแต่งกิ่งให้โปร่งลมพัดผ่านได้ดี และตัดแต่งกิ่งก้านและใบที่เป็นโรคนำไปฝังหรือเผาทำลายเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อในการแพร่ระบาดต่อไป

➔ ใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อรา

- ชนิดดูดซึม เช่น เบนโนมิล, คาร์เบนดาซิม, อะซอกซีโสะโตรบิน, ไธโอฟาเนท-เมทิล และโปรคลอราซ
- ชนิดไม่ดูดซึม เช่น คอปเปอร์ออกไซด์ไฮดรอกไซด์, แมนโคเซบ, โพรพิเนบ และแคปแทน

โรคโคนเน่าต้นกล้าพืชผัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : เชื้อรา *Pythium* spp., *Phytophthora* spp., *Rhizoctonia solani*, *Fusarium* sp., *Botrytis cinerea*, *Diplodia pinea*, *Sclerotium bataticola*

พืชที่เกิดผลกระทบ : พืชผัก

ลักษณะการทำลาย

พบว่าต้นกล้าพุ่มตายเป็นหย่อมๆ เมื่อนำกล้ามาพิจารณาดูที่ต้นจะเห็นว่า บริเวณโคนต้นจะมีลักษณะแผลชำที่เยวแฉบ คอเป็นสีน้ำตาลดำและเน่า เป็นเหตุทำให้ต้นกล้าหักพับลงซึ่งอาการโรคโคนเน่า แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะก่อนงอกพ้นดิน (Pre-emergence damping-off) ราเข้าทำลายเมล็ดหรือต้นกล้าก่อนที่จะงอกพ้นดิน ทำให้เมล็ดไม่งอกหรือรากต้นอ่อนถูกทำลายทันที ทำให้ไม่มีใบเลี้ยงออกมา
2. ระยะต้นกล้า (Post-emergence damping-off) ต้นกล้าเป็นโรคเมื่อโผล่พ้นดินแล้ว ถ้าเข้าทำลายส่วนล่างหรือส่วนราก โดยราจะแพร่กระจายอย่างรวดเร็วในเนื้อเยื่อพืชโดยเฉพาะราก ทำให้ต้นกล้าเหี่ยวทั้งต้นและหักล้มก่อนจะแสดงอาการเหี่ยว โดยส่วนติดผิวดินจะเน่าในขณะที่ส่วนอื่นยังเต่งอยู่ แต่ถ้าเชื้อราเข้าทำลายส่วนบนหรือส่วนใบเลี้ยงจะเรียกว่า top-infection type หรือ top-damping-off จะพบเมื่อต้นกล้าอยู่กันอย่างหนาแน่นภายหลังจากระยะที่มีฝนตก

เกษตรกรสามารถป้องกันและควบคุมโรคโคนเน่าพืชผัก ดังนี้

- ➔ คลุกเมล็ดด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา ช่วยป้องกันใบเลี้ยงและรากต้นอ่อนที่งอกมาให้มีความต้านทานต่อเชื้อราที่นิยมใช้ คือ captan, dichlone และ thiram
- ➔ ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา พ่นต้นกล้าในระยะที่ปลูกใหม่ เช่น ziram, chloranil, captan, soluble coppers ถ้าดินมีเชื้อมากและมีความชื้นสูง
- ➔ ปรับสภาพแวดล้อมเพื่อลดความรุนแรงของเชื้อโรคโดย
 - 4.1 เพาะเมล็ดในระดับตื้น ลึกจากผิวดิน 1/4 นิ้ว งดให้น้ำตอนเช้าเพื่อให้การระเหยน้ำเร็วขึ้นจัดการระบายน้ำในแปลงเพาะให้ดี ใช้ดินที่เป็นกรดในการเพาะ
 - 4.2 กำหนดความหนาแน่นของกล้าในแปลงเพาะให้เหมาะสม กำจัดวัชพืชในแปลงเพาะ
 - 4.3 ไม่ควรให้ร่มเงามากเกิน 50 เปอร์เซ็นต์
 - 4.4 ใช้ปุ๋ยที่มีระดับของไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโปแตสเซียม สมดุลเพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้แก่ลำต้นโดยอัตราที่เหมาะสมคือ nitrogen : phosphorus : potassium - 1 : 2 : 1
- ➔ ใช้ชีววิธี โดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ซึ่งเป็นศัตรูของราที่ทำให้เกิดโรคเน่าคอดิน โดยทำการคลุกกับเมล็ดหรือดิน หรือแช่เมล็ดและกิ่งพันธุ์ในอัตรา 200 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร เป็นเวลา 2 - 10 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความหนา บางของเยื่อพืชแต่ละชนิด จะป้องกันการเกิดโรคได้ผลดี หลังเพาะชำ พ่นในอัตรา 100 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร และพ่นหลังปลูกให้ทั่วใบ กิ่งก้าน และโคนทุก 10 วัน เพื่อป้องกันและกำจัดโรคพืช

ด้วงแรดมะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Oryctes rhinoceros* (Linnaeus)

Oryctes gnu Mohner

พืชที่เกิดผลกระทบ : มะพร้าว

ลักษณะการทำลาย

พบด้วงแรดตัวเต็มวัยเข้าทำลายพืช โดยการบินขึ้นไปกัดเจาะโคนทางใบหรือยอดอ่อนของมะพร้าว รวมทั้งเจาะทำลายยอดอ่อนที่ยังไม่คลี่ ทำให้ใบที่เกิดใหม่ไม่สมบูรณ์ มีรอยขาดแหว่งเป็นริ้วๆ คล้ายหางปลาหรือรูปพัด ถ้าโดนทำลายมากๆจะทำให้ใบที่เกิดใหม่แคระแกรน รอยแผลที่ถูกด้วงแรดมะพร้าวกัดเป็นเนื้อเยื่ออ่อน ทำให้ด้วงงวงมะพร้าวเข้ามาวางไข่หรือเป็นทางให้เกิดยอดเน่าจนถึงต้นตายได้ในที่สุด ด้วงแรดมะพร้าวในระยะตัวหนอนส่วนใหญ่พบตามพื้นดินในบริเวณที่มีการกองปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก จะกัดกินและทำลายระบบรากของมะพร้าวปลูกใหม่ ทำให้พบอาการยอดเหี่ยว และแห้งเป็นสีน้ำตาล ต้นแคระแกรนไม่เจริญเติบโต

เกษตรกรสามารถป้องกันและควบคุมด้วงแรดมะพร้าว ดังนี้

- ➔ ใช้วิธีเขตกกรรม ทำความสะอาดบริเวณสวนมะพร้าว เพื่อกำจัดแหล่งขยายพันธุ์เป็นวิธีที่ใช้ได้ผลดีมานาน ถ้ามีกองปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก กอง ขยะ กองขี้เลื่อย แกลบ ควรกำจัดออกไปจากบริเวณสวนหรือกองให้เป็นที่แล้วหมั่นกลับ เพื่อตรวจดูหากพบหนอนให้จับมาทำลายหรือเผากองขยะนั้นเสีย ส่วนของลำต้นและตอมะพร้าวที่โคนทิ้งไว้ หรือมะพร้าวที่ยืนต้นตายควรโค่นลงมาเผาทำลาย
- ➔ ชีววิธีโดยใช้เชื้อราเขียวเมตาไรเซียม (*Metarhizium* sp.)
- ➔ การใช้สารเคมี
 - สารฆ่าแมลงไดอะซินอน 60% EC อัตรา 80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
 - คาร์โบซัลแฟน 20% EC อัตรา 80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ราดบริเวณคอมะพร้าวตั้งแต่โคนยอดอ่อนลงมาให้เปียกโดยใช้ปริมาณ 1-1.5 ลิตรต่อต้น ทุก 15- 20 วัน ควรใช้ 1-2 ครั้ง ในช่วงระบาด